

Kansantalouden käsitteitä

BKT, kansantalouden kiertokulku, kerrannaisvaikutus, huoltotase

Bruttokansantuotteen (BKT) määritelmä

- **Bruttokansantuote (BKT):** Mittaa yhden maan alueella tietyn ajanjakson aikana (vuosi, neljännesvuosi eli kvartaali) tuotettujen tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettua arvoa markkinahinnoin.
- Lasketaan kolmella eri tavalla:
 - **Tuotantotapa** (Kaikkien lopputuotteiden ja palveluiden arvo)
 - **Tulotapa** (Palkat, voitot, verot, pääomatulot)
 - **Menotapa** (Kulutus, investoinnit, julkiset menot, nettovienti)

Mitä BKT mittaa ja mitä ei?

- **BKT mittaa:**

- ✓ Taloudellista tuotantoa
- ✓ Arvonlisäystä eri sektoreilla
- ✓ Kansantalouden suuruutta ja kehitystä

- **BKT ei mittaa:**

- ✗ Kotityötä ja vapaaehtoistyötä
- ✗ Tulonjakoa ja hyvinvointia
- ✗ Ympäristövaikutuksia
- ✗ Harmaata taloutta tai laittomia markkinoita

BKT:n hyödyt ja ongelmat

- **BKT on käyttökelpoinen, koska:**
 - ✓ Antaa vertailukelpoisen mittarin talouden kehityksestä
 - ✓ Auttaa talouspolitiikan suunnittelussa
 - ✓ Yleisesti käytetty kansainvälinen mittari
- **BKT:n ongelmia:**
 - ✗ Ei mittaa hyvinvointia tai elämänlaatua
 - ✗ Ei huomioi kestävyyttä (ympäristöhaitat)
 - ✗ Ei kerro tuloeroista
 - ✗ "BKT:n kasvu" ei välttämättä tarkoita elintason nousua

Kansantalouden kiertokulku

- **Kansantalouden kiertokulku:** Kuvaa, miten raha ja tuotannontekijät liikkuvat taloudessa.
- Kpl 4 kaavio kansantalouden kiertokulku
- Kansantalouden sektorit
 - **Kotitaloudet** (Työvoima, kulutus, verot, palkat)
 - **Yritykset** (Tuotanto, investoinnit, palkat)
 - **Valtio** (Julkiset palvelut, verotus, tuet)
 - **Pankit** (Lainat, korot, investoinnit)
 - **Ulkomaankauppa** (Vienti, tuonti)

Huoltotase

- **Huoltotase:** Kuvaa kansantalouden kokonaistarjontaa ja -kysyntä.
- KPL 5 kaavio huoltotaseesta
- **Kaava:**
Kokonaistarjonta = BKT + tuonti
Kokonaiskysyntä = Yksityinen kulutus + Julkinen kulutus + Investoinnit + Vienti
- Kaaviossa esitetään, miten talouden eri osa-alueet muodostavat tasapainon.

Kerrannaisvaikutukset: Taloudellinen tapahtuma voi aiheuttaa laajempia vaikutuksia kansantaloudessa.

- **Positiivinen kerrannaisvaikutus:**
 - ✓ Uuden tehtaan perustaminen lisää työllisyyttä, joka kasvattaa kotitalouksien kulutusta ja luo uusia työpaikkoja palvelualalle.
 - ✓ Infrastruktuuri-investointi (esim. tiehanke) voi parantaa yritysten toimintaedellytyksiä ja houkutella lisää investointeja.
- **Negatiivinen kerrannaisvaikutus:**
 - ✗ Suuri irtisanominen voi vähentää kulutusta, heikentää yritysten myyntiä ja johtaa uusiin irtisanomisiin.
 - ✗ Ympäristöhaitat, kuten saastuminen, voivat heikentää alueen houkuttelevuutta ja vaikuttaa negatiivisesti terveyteen ja matkailuun.
- **Paikallinen kerrannaisvaikutus:**
 - 📍 Suuren tapahtuman (esim. festivaali) järjestäminen voi tuoda alueelle lisää matkailijoita, jotka käyttävät rahaa ravintoloihin ja hotelleihin, edistään paikallistaloutta.
 - 📍 Teollisuuslaitoksen sulkeminen voi vähentää työpaikkoja ja heikentää alueen taloudellista aktiivisuutta.

Yhteenveto

- BKT mittaa taloudellista tuotantoa, mutta ei hyvinvointia tai tuloeroja.
- Kansantalouden kiertokulku kuvaa rahavirtoja eri toimijoiden välillä.
- Huoltotase osoittaa, miten kokonaistarjonta ja -kysyntä tasapainottuvat.
- BKT:n kasvu ei aina tarkoita hyvinvoinnin paranemista.
- **Kysymyksiä pohdittavaksi:**
- Mitä vaihtoehtoisia mittareita voisi käyttää BKT:n rinnalla?
- Miten BKT:n kasvua voitaisiin tehdä kestävämmäksi?